

SMERNICA 3: INVALIDSKA PENZIJA

Smernica 3 opisuje koi ma pravo na invalidsku penziju, korake i potrebna dokumenta pri pokretnja procesa za invalidsku penziju.

Ova smernica je izrađena za potrebe osoba sa invaliditetom i njihovih porodica i prijatelja kroz publikovanje na veb portal i aplikacija za mobilne telefone **INVALIDNOST INFO**.

Sadržaj ove smernice ne odražava nužno i stav **COD Kosovo**, već daje samo pregled postojećih informacija.

Invalidska penzija

Pravo na invalidsku penziju može se ostvariti kada se utvrdi potpuni gubitak radne sposobnosti do godina života potrebnih za ostvarivanje prava na starosnu penziju:

- ako je uzrok invalidnosti povreda na radu ili profesionalno oboljenje, bez obzira na dužinu staža
- ako je invalidnost posledica bolesti ili povrede van posla, potrebno je najmanje pet godina staža. Izuzetak su osiguranici kod kojih je invalidnost nastala pre 30. godine života:
 - do 20 godina potrebna je najmanje jedna godina staža osiguranja
 - do 25 godina - dve godine staža osiguranja
 - do 30 godina - tri godine staža osiguranja

Zakon propisuje kontrolni pregled u roku do tri godine, izuzetak su stariji od 58 godina i oni čije dijagnoze ne ukazuju da će radna sposobnost biti poboljšana. Zahtev za kontrolu šalje se po službenoj dužnosti, uz poziv i obaveštenje koju dokumentaciju treba pripremiti. Ukoliko se lice ne odazove pozivu ili neopravdano izostane, obustavlja se isplata penzije.

VAŽNO JE ZNATI

- Ukoliko je osiguranik korisnik naknade za nezaposlenost, zahtev podnosi uz stručnu pomoć Nacionalne službe za zapošljavanje.
- Ako ste radili u inostranstvu, uključujući i bivše jugoslovenske republike, o pravu na taj deo penzije odlučiće se po propisima te zemlje.
- Ukoliko imate potvrđen staž u bivšim jugoslovenskim republikama, priložite potvrdu ili listing sa registrovanim podacima.
- Ukoliko u invalidsku penziju idete iz radnog odnosa, poslodavac je dužan da vam isplati otpremninu, najmanje u visini dve prosečne zarade (član 119 Zakona o radu).
- Ne morate biti u radnom odnosu kada podnosite zahtev.
- Priznaje se samo staž za koji su plaćeni doprinosi.
- Postupak se pokreće u toku trajanja svojstva osiguranika, prvo se utvrđuje i donosi rešenje o postojanju invalidnosti, pa tek onda rešenje o iznosu invalidske penzije.
- Penzioner je dužan da prijavi Fondu promenu adrese, kao i druge promene koje su od uticaja na pravo (zasnivanje radnog odnosa i slično)
- Invalidski penzioner može ući u osiguranje po ugovoru o delu i autorskom ugovoru, ali ne i po ugovoru o radu. Potpisivanjem ugovora o radu invalidskom penzioneru se obustavlja isplata penzije i poziva se na kontrolni pregled.
- Penziju možete primati na tekući račun, na kućnu adresu (za isplatu na ruke primanja se umanjuju za iznos poštanskih troškova), na šalteru isporučne pošte (bez troškova u vezi sa isplatom), na račun ustanove u kojoj je korisnik smešten, na devizni račun (korisnici koji imaju prebivalište van teritorije Republike Srbije) i preko ovlašćenih lica (ovlašćenje važi godinu dana i može se obnoviti).
- Korisniku prava po osnovu II odnosno III kategorije invalidnosti, koji je ovo pravo ostvario do stupanja na snagu Zakona o PIO u aprilu 2003. godine, a kome nezavisno od njegove volje odnosno bez njegove krivice prestane svojstvo osiguranika (tehnoški višak, stečaj ili gašenje firme i sl.), određuje se invalidska penzija u visini od 50% invalidske penzije (po prestanku prava na novčanu naknadu od Nacionalne službe za zapošljavanje). Ukoliko se korisnik ove naknade zaposli, isplata se obustavlja.

DOKAZI POTREBNI ZA OSTVARIVANJE PRAVA:

1. Obrazac br. 1 ordinirajućeg lekara, sa medicinskom dokumentacijom (specijalistički nalazi, otpusne liste i dr.) u originalu ili overenoj fotokopiji (overa se može izvršiti u Fondu). Obrazac br. 1 mora biti otkucan na pisačoj mašini ili kompjuterski obrađen
2. Potvrdu o radnom mestu, opis posla koji osiguranik obavlja u momentu podnošenja zahteva (popunjava kadrovska služba poslodavca)
3. Izveštaj o povredi na radu, odnosno o profesionalnom oboljenju ako je osiguranik pretrpeo povredu na radu ili imao profesionalno oboljenje
4. Dokaz o regulisanom vojnom roku (fotokopija vojne knjižice ili uverenje vojnog odseka)
5. Dokaz o korišćenju prava – evidenciji kod Nacionalne službe za zapošljavanje
6. Dokaz kojim se potvrđuje identitet (lična karta na uvid ili uverenje o prebivalištu)
7. Fotokopiju zdravstvene knjižice
8. Dokaze o penzijskom stažu u Republici Srbiji – radna knjižica, uverenje o beneficiranom stažu, druge javne isprave o stažu (rešenja, uverenja, potvrde i slično) u originalu ili overenoj fotokopiji
9. Uverenje o obavljanju samostalne delatnosti koje izdaje nadležni organ opštine, odnosno odgovarajuće udruženje, savez (za period do 31. 12. 2005. godine), odnosno rešenje Agencije za privredne registre (za period od 1. 1. 2006. godine)
10. Uverenje o plaćenom doprinosu za PIO sa iskazanim osnovicama doprinosa i iznosom uplaćenog doprinosa, izdato od Poreske uprave za period obavljanja samostalne delatnosti (ovo uverenje nije potrebno za samostalne umetnike, filmske radnike i sportiste do 31. 12. 2002. godine, a za sveštenike i verske službenike do 31. 8. 2004. godine)
11. Uverenje o plaćenom doprinosu za PIO sa iskazanim osnovicama doprinosa i iznosom uplaćenog doprinosa, izdato od Poreske uprave za period obavljanja poljoprivredne delatnosti
12. Dokaz o stažu u inostranstvu